

Ruti xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi taruxui di nan na gine firin xa fe ra. Gine nde nun a xa mōri nan keli e xonyi Isirayila bōxi ma, e tunu Mowaba bōxi ma. Mənni, na xəməe nun a xa di xəməe firinyie naxa faxa. Na kaajəe gine nun a xa die xa ginee naxa lu naa e kerem setareja kui. A rajənyi, na kaajəe gine naxa natə tongo a xa gbilen a xonyi. A xa mamadi Ruti naxa bira a fōxō ra xanunteya xa fe ra. E to so Isirayila bōxi ma e xa sunnunyi kui, Alatala naxa kaabanakoe nde raba naxan a masenma a tōcōrōmixie xanuma. A naxa məxeni na gine firinyie ma a fanyi ra, alako e naxa lu setareja kui e kerenyi ma.

Yi taruxui nōma limaniya fide to mixie ma, naxee nōma a majəxunde a Ala bara nəxemu e ma. Xa mixi bira Ala fōxō ra, e a sago rabama, Ala mu nəxemuma e ma fefe ma. Tōcōre nde nōma e lide, kōnɔ Alatala nōma na tōcōre mafindi fe fanyi ra. Yi taruxui fōlə makinikini, kōnɔ a rajənyi a Ala senbe nun a xa xanunteya masenma won bē. Ala xa won mali na kolonde won ma dunijəxigiri kui. Amina.

Ruti xa Taruxui

Elimeleki xa denbaya tunufe Mowaba

¹ Alatala xa kiitisae xa waxati, kaame din ne Isirayila bōxi ra. Xəməe nde naxa keli Beteləxemu,

naxan nu na Yudaya bɔxi ma. A naxa tunu Mowaba bɔxi ma, a tan, a xa ginε, nun a xa di firinyie. ² Na xemε xili Elimeleki, a xa ginε Nowemi, a xa die, Maxalɔn nun Kiliyon. E fatan Efarata xabile nan ma. E naxa sa sabati Mowaba bɔxi ma.

³ Na temui Nowemi xa mori Elimeleki naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa, a nun a xa di firinyie. ⁴ Na di firinyie naxa Mowaba ginε dɔxɔ. Gine singe xili Oropa, a firin nde Ruti. E naxa lu menni han jε fu. ⁵ Na xanbi Maxalɔn nun Kiliyon fan naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa a kerem. Xemε mu na, di mu na.

⁶ Nowemi to a me a Alatala bara a xa jama mali baloe fe ra, ⁷ Nowemi nun a xa die xa ginε firinyie naxa keli Mowaba bɔxi ma, e nu sabatixi dennaxε. E to kira li naxan sigama Yudaya bɔxi ma, ⁸ Nowemi naxa a fala a xa die xa ginε be, «Wo xa gbilen wo ngae xɔnyi. Alatala xa hinnε wo ra, alɔ wo a rabaxi n tan nun n ma die be ki naxε. ⁹ Alatala xa xemε fi wo ma, wo sabatima naxan xɔn bɔŋesa kui.» Nowemi naxa findigilin e ma, kinikini naxa e rawa.

¹⁰ E naxa a fala a be, «Ade, na mu lanma. Won birin xa siga i bɔnsɔe yire.» ¹¹ Nowemi naxa e yaabi, «N ma mamadie, wo xa gbilen. Munfe ra wo wama birafe n fɔxɔ ra? N tan nɔma di gbete baride sɔnɔn wo dɔxɔma naxee xɔn? ¹² N ma mamadie, fo wo xa gbilen wo xɔnyi. N bara fori. N mu nɔma xemε gbete sɔtɔde sɔnɔn. Hali n sa xemε gbete sɔtɔ to, n fa di bari to kɔε ra, ¹³ wo nɔma na di memede han a mo wo fa dɔxɔ a xɔn ma? Wo nɔma na ra? N ma mamadie, wo mu nɔma na ra. Na xɔrɔxɔ. Wo nɔma tondide

хеме гбетε бε, han n ma die мο? Alatala naxan nagirixi n ma, a хօրօխօ dangife wo xa тօրε ra. Alatala bara n тօրօ ki fanyi.»

¹⁴ Na kui Oropa nun Ruti man naxa wa fօlօ. Oropa naxa findigilin Nowemi ma, a fa gbilen a хօnyi, кօnɔ Ruti tan naxa kankan Nowemi ma. ¹⁵ Nowemi naxa a fala a бε, «Ruti, Oropa bara gbilen a xa mixie хօnyi. A bara gbilen a xa diine ma. I tan fan, i xa bira a fօxօ ra.» ¹⁶ Ruti naxε, «I naxa n karaxan n xa gbilen i fօxօ ra. I naxa n keri. I nu siga дедε, n fan sigama menni нε. Won sabatima нε yire keren. I xa mixie findima n ma mixie nan na. I Marigi Ala findima n fan Marigi nan na. ¹⁷ N luma i сεeti ma han i faxa, n fa ragata i xa gaburi сεeti ma. Xa n i бεnин, Alatala xa i haакε mini n i. Saya gbansan xa won nafatan.»

¹⁸ Nowemi to a kolon, Ruti xa nate mu masarama, a naxa dundu. ¹⁹ E firin naxa ti kira xօn ma han Bεtεlεεmu. E to so taa kui, jama naxa тerenna e tofe ra. Gineε nu fa maxօrinyi ti, «Nowemi nan ya?» ²⁰ Nowemi nu fa e yaabi, «N mu xilima Nowemi сօnօn. Wo xa n xili Mara, barima Ala Сенbεma bara n ma dunijneigiri raxօrօхօ n ma.» («Nowemi» wama a falafe нε «а ѡoxun.» «Mara» wama a falafe нε «а хօnɔ.») ²¹ «N siga sigama, n nun fe fanyi nan siga, кօnɔ Alatala bara n nagbilen n бεlexε igeli ra. Munfe ra wo n xilima Nowemi? Alatala Сенbεma bara ti n kanke, a bara paxankate дօxօ n ma.»

²² Nowemi gbilen a хօnyi na ki нε, a tan nun a xa di xa ginε Ruti Mowabaka. E soxi Bεtεlεεmu

funden maniyε xaba temui nε.

2

Boosu Ruti malife

¹ Senbεma nde nu na Isirayila bɔxi ma, naxan xili Boosu. A fatan Elimeleki xabile nan na. ² Ruti Mowabaka naxa a fala Nowemi bε, «N wama sigafe xε ma funden maniyε dɔnχɔee matongode. Temunde n xε kanyi nde toma naxan hinnεma n na.» Nowemi naxe, «Awa n ma mamadi, i n lima be.»

³ Ruti naxa siga funden maniyε dɔnχɔee matongode xε walikεe xanbi ra. Alatala naxa a ragiri, a xa a xun ti Boosu, Elimeleki xabile mixi nde xa xε ra. ⁴ Na waxati Boosu nu baxi sode keli Betεleεmu. A naxa a xa walikεe xεεbu, «Wo nu wali, Alatala xa wo ratanga.» E naxa a ratin, «Amina, Alatala xa barake fi i fan ma.» ⁵ Boosu naxa maxɔrinyi ti walikεe xunyi ma, «Nde na na sungbutunyi ra?» ⁶ A naxa a yaabi, «Na sungbutunyi Mowabaka na a ra, naxan fa Nowemi matide keli Mowaba bɔxi ma. ⁷ A mayandi nan ti a xa funden maniyε dɔnχɔee matongo walikεe xanbi ra. Kafi a fa gεesεgε, han yakɔsi a na walife, fo a to a malabufe yi ki bage bun ma.»

⁸ Na temui Boosu naxa a fala Ruti bε, «N ma di, i tuli mati. I xa lu be n ma walike ginεe xanbi ra. Hali i mu siga xε gbete ma funden maniyε dɔnχɔee matongode. ⁹ E na siga xε naxan ma, i fan xa bira e fɔxɔ ra. N bara jungui lu n ma xεmεe ma, e naxa i tɔɔrɔ. Xa ye xɔli i suxu, i

xa siga ye minde, walik  e xa ye naxan saxi f  n kui.»

¹⁰ Ruti naxa a igoro b  xi ma j  lexinyi saabuira, a fa a fala, «N tan, beka mu n na, k  n   i bara hinne n na. I hinnexi n na munfe ra?» ¹¹ Boosu naxa a yaabi, «Mixie bara a fala n b  , i naxan nabaxi i mama b   kafi i xa m  ri naxa faxa. E nax  , i bara i baba yo, i nga yo, nun i baride, i bara a birin b  pin, i fa siga mixie x  nyi i mu d  nnax   kolon. ¹² Ala xa i baraayi. Isirayila Marigi Ala xa i sare rakamali, i xaxili tixi Marigi naxan na.» ¹³ Ruti naxa a fala Boosu b  , «N ma mang  , i bara hinne n na, i bara nde ba n ma t  ore ra. I xa w  yenyi bara so n tan i xa konyi b  j  e kui, na biny   gbo n tan b  .»

¹⁴ E dege waxati Boosu naxa a fala Ruti b  , «Fa be, i xa taami nun b  re nde don.» Ruti naxa d  x   walik  e f   ma. Boosu naxa funden maniy   gilinxi nde so a yi ra. A naxa na don han a luga, a fa a d  nx  e ragata. ¹⁵ A man to siga funden maniy   matongode, Boosu naxa yaamari fi a xa walik  e ma. A nax  , «Hali a so a xabatare fan x  ora, wo naxa s  nx   a ma. ¹⁶ Wo na funden maniy   raxiri, wo xa nde lu naa, a xa na fan matongo. Hali wo mu sese fala a b  .»

¹⁷ Ruti naxa wali han nunmare. A to ge walide, a naxa funden maniy   b  nb  , a konbo ya firin nan s  t  . ¹⁸ Ruti to so na birin na taa kui, a naxa a masen Nowemi b  . A donse naxan don Boosu yire, a naxa na d  nx  e fan so Nowemi yi ra. ¹⁹ Nowemi naxa Ruti max  rin, «I walixi x   mundun ma to? I yi funden maniy   matongoxi minden? Ala xa na mixi baraayi naxan hinnexi i ra.» Ruti naxa a birin ya maxaran a mama b  .

A man naxa a fala, «Mixi naxan n malixi, a xili ne Boosu.» ²⁰ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «Ala xa a baraayi, Ala naxan mu a xa saate fanyi kanama, a fa hinne a xa mixie ra naxee na dunjna a nun naxee na aligiyama. Yi xemə lanxi won xabile mixi nde nan ma. Won xabile ratangama nan a ra.»

²¹ Ruti Mowabaka naxa a yaabi, «Na xemə naxε, a n xa wakili a xa walikεe fɔxɔ ra han funden maniyε xabe xa ba a ra.» ²² Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «N ma di, a lanma i xa bira a xa walike ginee fɔxɔ ra, alako mixi yo naxa i tɔɔrɔ xε gbetee ma.»

²³ Na kui Ruti naxa lu Boosu xa walike ginee fɔxɔ ra han funden maniyε nun mengi maniyε xabe naxa jɔn. Ruti sabati Nowemi xɔnyi, na ki ne.

3

Ruti nun Boosu xa lanyi

¹ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, a naxε, «Ruti, n wama i xa xemə taa fanyi sɔtɔ. ² I a kolon, Boosu, i sa walixi naxan xɔnyi nun a xa walike ginee ra, won xabile nan a ra. To nunmare ra, Boosu sigama lonyi ma funden maniyε bɔnbɔde. ³ I naxan nabama, i xa i yailan a fanyi ra. I xa i maxa, i labunde sa i ma, i i maxiri dugi fanyi ra. Na temui i xa siga lonyi yire. I i ya manɔxun Boosu ma han a xa ge a degede. ⁴ A na so a sade, i xa a mato a saxi dennaxε. A na xi, i xa a xa dugi ba a sanyie ma, i i sa a san labe ra. A fama i rabafe falade i be.»

⁵ Ruti naxa a yaabi, «Awa, n a birin nabama ne alo i a falaxi ki nahe.»

⁶ Na temui Ruti naxa siga na lonyi ma. A mama naxan falaxi a be, a naxa na raba. ⁷ Boosu to ge a degede, a naxa a sa funden maniyé kuruxi fe ma jélexinyi kui. Ruti naxa a maso a ra døyin døyin, a dugi ba a sanyie ma, a fa a sa a san labe ra. ⁸ Kœ tagi, Boosu naxa xunu, a naxa gine to a san labe ra. ⁹ A naxa a maxorin, «Nde a ra?» Ruti naxa a yaabi, «I xa konyi nan n na. N xili Ruti. N faxi ne, xa i noma n futide, barima muxu xabile ratangama na i ra.»

¹⁰ Boosu naxa a masen a be, «N ma di, Ala xa i baraayi. Yi hinne fan i xa hinne singe be, barima i mu sigaxi segetala se kanyi fôxø ra, i mu sigaxi segetala setare fôxø ra. ¹¹ N ma di, xanmeri yo naxa lu i yi ra. N a birin nabama ne i be i naxan maxorinx, barima pama birin a kolon gine fanyi nan i ra. ¹² I bara nondi fala. N tan, wo xabile ratangama nan n na, kono xabile ratangama gbete na naxan makore i ra n tan be. ¹³ Kœ radangi be to. Geesegé, xa na mixi tin i ratangade, awa. Xa a mu tin, n tan i ratangama ne. N bara n kali Alatala ra! I xa xi be han kuye xa iba.»

¹⁴ Ruti naxa a sa Boosu san labe ra han subaxe ma. A naxa keli beenun soge xa te, barima Boosu mu nu wama mixi xa a kolon yi gine nu na lonyi ma. ¹⁵ A naxa a fala a be, «I xa mafelenyi tongo, a de suxu.» Ruti to a xa mafelenyi de suxu, Boosu naxa funden maniyé konbo ya keran sa a kui. Boosu naxa Ruti rate na kote ma, Ruti fa siga taa kui.

¹⁶ A naxa gbilen a mama Nowemi xənyi. Nowemi naxa a maxɔrin, «N ma mamadi, fe bara dangi a fanyi ra?» Ruti naxa a ya maxaran Boosu naxan birin nabaxi a bɛ. ¹⁷ A naxε, «A bara yi funden maniyε konbo ya keren fi n ma. A naxε n bɛ, <I mu gbilenma i mama xənyi i bɛlexε igeli.» ¹⁸ Nowemi naxa a fala a bɛ, «N ma mamadi, i xa lu be han won xa a kolon yi fe rəjənma ki naxε. Na xəmə mu a raxarama, fo yi fe xa yailan to yati nɛ.»

4

Boosu Ruti futife

¹ Boosu naxa siga taa naadē ra, taakae malanma dənnaxε, a dɔxɔ. Na xabile ratangama, Boosu nu naxan xa fe falama, na naxa fa. Boosu naxa a fala a bɛ, «N ba, fa i magoro be.» A naxa fa, a dɔxɔ. ² Boosu man naxa a fala taa kuntigi fu bɛ, «Wo fa, wo wo magoro be.» E to dɔxɔ, ³ Boosu naxa a masen na xabile ratangama bɛ, «Nowemi, naxan kelixi Mowaba, a wama Elimeleki xa bɔxi matife. I a kolon, Elimeleki won taara na a ra. ⁴ N nu wama i xa kolon sɔtɔ na fe ma, i xa na bɔxi xun sara taakae nun taa kuntigie ya xɔri. Xa i nɔma a xun sarade, i xa a raba. Xa i mu nɔma na ra, a fala n bɛ, alako n xa a kolon, barima mixi gbɛtε mu nɔma a xun sarade fo i xa i xui fi. N tan nan i xanbi ra.» Na xəmə naxa a yaabi, «N a xun sarama nɛ.»

⁵ Na temui Boosu naxa yi wɔyεnyi sa na fari, a naxε, «I nɛ yi bɔxi sarama lɔxɔn naxε Nowemi nun Ruti Mowabaka ma, i man xa na kaajε gine fan dɔxɔ, alako faxamixi xili naxa lɔe na bɔxi

xun ma.» ⁶ Na xabile ratangama naxa a yaabi, «Na kui n mu nōma a xun sarade, xa na mu a ra n yete ke kanama ne. I xa a xun sara, n tan mu nōma.» ⁷ Singe ra Isirayila bɔxi ma, xa mixi nde nu wama lanyi xirife, fo a xa sankiri ba, a xa a so a boore yi ra. Na nan a masenma lanyi bara ge xiride. ⁸ Na kui, na xabile ratangama to a fala Boosu bε, «I xa na boxi xun sara i yete bε,» a naxa a xa sankiri ba, a a so Boosu yi ra.

⁹ Na dangi xanbi Boosu naxa a masen taa kuntigie nun jama bε, «Wo bara findi seedee ra to. Elimeleki, Kilon, nun Maxalon xa see, n bara e birin sara Nowemi ma. ¹⁰ Maxalon xa gine, Ruti Mowabaka, n bara na fan dɔxɔ alako faxamixi xili naxa lɔε a xa bɔxi xun ma, a xabile nun a xa taa mixie naxa neemu a xa fe ma. To wo bara findi yi fe seedee ra.» ¹¹ Nama nun kuntigie naxa a yaabi, «Muxu bara tin findide seedee ra! Muxu bara Alatala maxandi yi gine bε naxan sofe i xonyi.

Alatala xa a lu alo Raxelete nun Leya naxee bara die sɔtɔ,

e findi Isirayila jama ra.

Alatala xa senbe fi i ma Efarata xabile ya ma.

Alatala xa xili xungbe fi i ma Betellemu taa kui.

¹² Alatala xa di gbegbe fi i ma yi sungbutunyi saabui ra.

Alatala xa wo xa die findi denbaya ra alo Peresi xa denbaya,

Peresi naxan Tamari barixi Yuda bε.»

¹³ Na temui, Boosu naxa Ruti xa futi xiri. E to lu yire keran, Alatala naxa a ragiri Ruti xa tεge, a di sɔtɔ. ¹⁴ Na kui ginεe naxa a fala Nowemi bε, «Ala

tantu, barima Alatala bara xabile ratangama fi i ma. Isirayilakae xa tantui rasiga Ala ma! ¹⁵ Yi di fama mεenide i ma, a i kantama i xa jεlexεforiŋa kui. I xa mamadi Ruti, naxan yi di sotɔxi i bε, a fan i xanuma, a tide gbo i bε dangi di solofera ra.»

¹⁶ Nowemi naxa na diyore tongo, a a sa a kanke ma, a findi a mεenima ra. ¹⁷ Nowemi dɔxɔboore ginεe naxa xili sa yi diyore xun ma, a falafe ra, «Nowemi bara di sotɔ, a xili Obedo.» Obedo xa di nan Yisayi ra. Yisayi xa di nan Dawuda ra.

¹⁸ Peresi xa taruxui nan ya:
Peresi naxa Heseron sotɔ.

¹⁹ Heseron naxa Rami sotɔ.

Rami naxa Aminadabo sotɔ.

²⁰ Aminadabo naxa Naxason sotɔ.

Naxason naxa Salimon sotɔ.

²¹ Salimon naxa Boosu sotɔ.

Boosu naxa Obedo sotɔ.

²² Obedo naxa Yisayi sotɔ.

Yisayi naxa Dawuda sotɔ.

**Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)**

copyright © 2015 Mission Evangélique Reformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2